

Siikaisten kunta

Siikaisten kuntastrategia

suuntaviivat vuosille 2017-2018

KV
22.9.2016

ALKUSANAT

Siikaisten kuntastrategia on valmisteltu kattavan kyläierroksen sekä kunnan henkilöstön ja luottamushenkilöiden yhteisen työryhmätyöskentelyn pohjalta. Tilaisuuksissa on ollut hyvä henki ja paljon keskustelua. Ajatuksia tulevaisuudennäkymistä on kysytty myös kunnan verkkosivujen ja kunnan tiedotuslehden kautta.

Ihmisten elämä tuntuu olevan mallillaan, vaikka sosiaali- ja terveyspalvelujen tulevaisuus herättää huolta. Siikaistaiset vaikuttavan olevan toimeliaita ja kantavan vastuuta myös toisistaan. Siikaistaisissa asukkaiden hyvinvointia ja koko kunnan elinvoimaa edistää erityisesti omaehtoinen kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminta. Kunta voi toiminnallaan luoda hyvinvoinnin olosuhteita, mutta keskeisin hyvinvointia ylläpitävä ja edistävä työ tehdään yhteisöissä; kodeissa, kyläyhdistyksissä, kansalaisopiston harrastuspiireissä, urheiluseuroissa, järjestöissä.

Siikaisten kunnanvaltuusto on linjannut talousarviovalmistelun 2015 yhteydessä kunnan itsenäisenä säilymisen vähintään vuoden 2018 loppuun. Tätä kuntastrategiaa laadittaessa toimintaympäristönäkymät ovat synkät. Taloudellista liikkumavaraa ei ole ja valtionosuudet uhkaavat pudota kestävämmän matalalle tasolle. Maakuntauudistuksen vaikutukset kunnan tehtäviin ja talouteen ovat selkeyttämättömät. Siikaistaisissa kuitenkin asutaan ja eletään päivittäistä arkea omista lähtökohdista käsin.

Jotta ihmisillä on mahdollisuus asua ja elää tulevaisuudessakin Siikaistaisissa, tulee onnistua palvelujen laadukkaassa, mutta taloudellisessa ja tehokkaassa järjestämisessä sekä elinvoiman ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja vahvistamisessa yhdessä kuntalaisten kanssa. Tähän asiakirjaan on valmisteltu suuntaviivat kuntalaisten hyvinvointiin ja kunnan elinvoimaan liittyvien palvelujen ja painopisteiden osalta tuleville vuosille. Vuonna 2017 valittava valtuusto tarkastelee strategiaa toimintaympäristömuutosten perusteella. Talousarvio ja –suunnitelma asettaa yksityiskohtaisempia tavoitteita toiminnoittain sekä raportoi onnistumisesta tilinpäätöksen yhteydessä.

SIIKAISTEN KUNNAN TOIMINTA-AJATUS JA ARVOT

Siikaisten kunta on mahdollisuuksien luoja.

Siikaisten kunta toimii taloudellisesti ja tehokkaasti lähellä kuntalaista varmistaen elämisen edellytykset tulevaisuudessakin.

Kunnan henkilöstö tekee parhaansa yhteistyössä kuntalaisten kanssa palvelujen toimivuudeksi, turvaamiseksi ja hyvinvoinnin ylläpitämiseksi.

OSALLISUUS

Osallisuudessa on kysymys kuulumisesta Siikaisten kunnan ja sen kylien yhteisöön. Osallisuus merkitsee omakohtaisesta sitoutumisesta nousevaa vaikuttamista asioiden kulkuun ja vastuun ottamista seurauksista. Ihmiset osallistuvat toimijoina ja mukana olijoina omien, läheistensä ja yhteisten palveluiden tuottamiseen, tapahtumien tekemiseen ja kunnan päätöksentekoon. Lapset ja nuoret kasvatetaan yhdessä osaksi yhteisöä ja yhteiskuntaa.

VASTUULLISUUS

Vastuullisuus merkitsee vastuullista, tulevaisuus-suuntautunutta toimintaa ja päätöksentekoa. Vastuullisuus on vastuuta itsestä ja lähimmäisistä, mutta myös hyvää talouden hallintaa, sitoutumista omaan työhön ja yhteisön toimintaan sekä ympäristöstä huolehtimista.

TOIMELIAISUUS

Siikaistaisista toimeliaisuutta tulee vahvistaa yhteisen toiminnan arvona kaikessa tekemisessä. Toimeliaisuuteen kuuluvat sinnikkyys ja yritteliäisyys. Toimeliaisuutta tuetaan myönteisellä asenteella ja kannustavuudella, mikä vaikuttaa koko kunnan ilmapiiriin.

TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA ERITYISPIIRTEET

Siikainen on maantieteellisesti laaja ja harvaan asuttu alue. Ihmisillä on elintilaa, erilainen harrastaminen ja elinkeinon harjoittaminen on usein mahdollista asumisen yhteydessä. Harva ja kylämäinen asutus vahvistaa ihmisten välistä yhteistyötä ja paikallista identiteettiä. Kyläidentiteetti on kuntaidentiteettiä vahvempi. Palvelujen tuottaminen, infran rakentaminen ja ylläpitäminen on verrattain arvokasta. Ihmisten on päästävä liikkumaan omatoimisesti. Yritystoiminnan asiakkaat ovat usein kaukana, mikä edellyttää laatua ja erikoistumista.

Siikaisissa on runsaasti rakentamatonta luontoa ja metsää. Tämä edesauttaa vapaa-ajanasutusta, retkeilyä, virkistys- ja harrastetoimintaa. Metsä antaa työtä monelle. Tarvitaan suojelun, virkistys- ja elinkeinonharjoittamisen yhteensovittamista.

Ikäihmisiä on suhteessa asukasmäärään runsaasti. Vapaaehtois- ja harrastustoimintaa on ikäihmisten tuottamana ja kuluttamana paljon. Nuorten saaminen mukaan yhteiseen tekemiseen vaikeampaa, nuoret ohjautuvat sinne missä on muitakin nuoria.

Vuorovaikutus ja viestintä on verrattain toimivaa. Kunnan pieni koko, luottamushenkilöiden ja henkilöstön tutuus ja lähestyttävyyys tekee viestinnän ja kanssakäymisen luontevaksi.

Rahoituspohja lyhyellä aikavälillä murenee. Siikaisten kunnan saamat valtionosuudet palvelujen tuottamiseen ovat heikentymässä. Verotulot eivät kasva yleisen suhdannekehityksen seurauksena sekä siksi, että työssäkäyvän väestön määrä vähenee. Siikaisissa lähestytään tilannetta, jossa kunnan toimintoja ei kyetä lainmukaisesti toteuttamaan.

Maakuntauudistus muuttaa kunnan roolia ja rahoituspohjaa. Kuntien tehtävät ja normit vähenevät, mikä edellyttää kunnan roolin uudelleenlöytämistä ja luo uusia mahdollisuuksia. Uudistus ja erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon voimakkaasti heilahtelevien kulujen poistuminen parantaa talouden ennakoitavuutta. Kunnan ja maakunnan rajapinnan hoitaminen edellyttää yhteistyötä.

SIIKAISTEN KUNNAN TOIMINNAN SUUNTAVIIVAT

Toimivat palvelut tuottavat ihmisille hyvinvointia ja ovat kunnan elinvoimaisuuden ja viihtyvyyden perusta

Päivähoitopalvelut järjestetään keskitetysti Päiväkoti Pikku-Santrassa. Mikäli kunnassa järjestetään yksityistä päivähoitoa, joka tukee alueellista päivähoitopalvelujen saatavuutta, sitä tuetaan yksityisen hoidon kuntalisällä erikseen päätettävällä tavalla. Muu hoitojärjestely edellyttää sosiaalista perustetta tai tilapäistä kunnasta johtuvaa tarvetta, mm. kesäsulkua. Esiopetus järjestetään tarkoituksenmukaisuus-periaatteen mukaisesti päiväkodissa tai koulussa. Lasten päivähoitoon kuljettamisen aiheuttamia pitkiä lisäajoja työhön tai opiskelupaikalle kompensoidaan päivähoitomaksujen alennuksilla. Hoitoon pääsyn vasteaika on korkeintaan pari päivää, jotta vanhemmilla on mahdollisuus ottaa vastaa työtä nopeallakin aikataululla.

1-9 luokan opetus järjestetään omassa Siikaisten yhtenäiskoulussa. Erityisen tuen päätöksen saaneiden oppilaiden opetus järjestetään ensisijaisesti Siikaisten yhtenäiskoulussa, johon heille järjestetään tarvittavat tukitoimet ja toissijaisesti ostopalveluna Kankaanpäässä. Pitkiä etäisyyksiä kompensoidaan järjestämällä koulukuljetukset paremmin kuin laki edellyttää. Koulussa työskentelee oppilasmäärä ja oppilaiden tuen tarve huomioiden sopiva määrä henkilöstöä. Yksittäisten oppiaineiden opetusta voidaan hankkia ostopalveluna muilta kunnilta ja sitä voidaan myydä muille kunnille. Yhteisöllinen, laadukas Yhtenäiskoulu näkyy ja toimii osana kunnan arkea ja se on myös kunnan vetovoimatekijä markkinoinnissa. Jokainen nuori saa päästötodistuksen sekä valmiudet jatko-opintoihin.

Lasten ruoka tehdään kunnan omassa keittiössä Metsätähdessä. Keittiö käyttää mahdollisuuksien mukaan kotimaisia elintarvikkeita. Kunta myy

ruokaa myös Pohjois-Satakunnan peruspalvelukuntayhtymälle. Maakuntaudistus voi vaikuttaa keittiön toimintaan. Uudistuksessa tehtävän selvityksen tuloksia hyödynnetään keittiön kehittämisessä siten, että päästään kustannusrakenteessa lähelle satakuntalaisten kuntien keskiarvoa. Tavoitteena on, että toiminnan tulot kattavat nykyistä paremmin kustannukset. Ruoka on lapsille maistuvaa, mikä näkyy pienessä hävikissä.

Kunta järjestää kokoontumistilan nuorisolle. Nuorten osallistamista päätöksentekoon ja toimintaan yritetään parantaa. Koulun oppilaskuntaa hyödynnetään toiminnan kehittämisalustana.

Kulttuuripalveluissa kunta tukeutuu yhteistyöhön muiden yhteisöjen kanssa. Kunta tuottaa itse yhden maakunnallisesti merkittävän tapahtuman vuodessa sekä muutamia pienimuotoisia tapahtumia. Merikarvia-Siikaisten kansalaisopiston toiminta ja Kankaanpään musiikkiopistopalvelut pyritään säilyttämään nykytasolla, mikäli kysyntää on.

Ylikunnallinen yhteistyö turvaa kirjastopalveluiden monipuolisuutta. Oma aineistonuusinta pidetään vähintään kohtuullisella tasolla. Kirjastoa hyödynnetään kunnallisena palvelupisteenä sekä kulttuuritapahtumien järjestämispaikkana erityisesti talvella. Leväsjoen lainausasemaa ylläpidetään mikäli kustannukset ja käyttö pysyvät nykytasolla.

Liikuntatoimessa pääpaino on liikuntapaikkojen ylläpidossa. Pidetään kiinni resurssien mukaan kuntalaisten kiittävästä hoidon tasosta. Kolmas sektori vastaa pääosin ohjatusta toiminnasta. Sen pieneneviä toimintavolyymeita kompensoidaan panostamalla koulutyön yhteydessä järjestettävään liikuntaan. Uudessa opetussuunnitelmassa painotetaan lisäliikuntaa ja lisäksi puolet kerhoista on liikunnallista toimintaa.

Teknisten palvelujen joustavuudesta pidetään kiinni. Siikaisten vesi- ja viemäripalvelut toteutetaan osittain yhteistyössä Kankaanpään kaupungin

ja Merikarvian kunnan kanssa. Verkostoa huolletaan säännöllisesti. Oman veden ottamisen lisäämistä harkitaan, mikäli se on taloudellisesti järkevää. Rakennuslupa- ja muut tekniset palvelut tuotetaan edelleen joustavasti ja viivyttämättä. Peruskiinteistönhuolto tehdään itse, tilapäisessä lisätarpeessa tukeudutaan paikallisten yrittäjien palveluihin. Koulu, päiväkotitilat ja keittiön tilat ovat kunnossa, eivätkä vaadi lähivuosina suuria investointeja.

Kunta järjestää joukon palveluita ostopalveluna yhteistyössä muiden kuntien kanssa sekä tuottaa valtion yhteis palvelupisteen palvelut Kelan, työvoimahallinnon ja verottajan osalta. Nykyiset rakenteet ovat toimivia eikä niitä ole tarpeen muuttaa muutoin kuin maakuntaudistuksen seurauksena.

Elinvoimaa ja tulevaisuuden ratkaisuja tehdään yhdessä

Hallinto ja päätöksenteko on avointa, ryhdikästä ja kuntalaisia osallistavaa. Päätöksenteko tukee hyvinvoinnin ja elinvoiman vahvistamisen tavoitteita. Hallinto- ja päätöksenteko-organisaatio on matala. Pienyyden aiheuttamia toiminnallisia riskejä hallitaan tukemalla omaa toimintaa ostopalveluin ja mahdollisuuksien mukaan kuntayhteistyöllä.

Kunta-uutisia, verkkosivuja, erilaisia tilaisuuksia ja muita viestintäkanavia käytetään vuorovaikutuksen ja osallisuuden kasvattamisessa. Luottamushenkilöillä ja henkilöstöllä on erityinen vastuu kunnan maineenhallinnasta.

Kuntamarkkinointi tuo esiin asumisen ja vapaa-ajanvieton mahdollisuudet. Luonto, kattava valokuituverkko ja yhtenäiskoulu nähdään vetovoimatekijöinä. Kunnan alueella myynnissä oleville tonteille ja kiinteistöille tarjotaan näkyvyyttä kunnan verkkosivuilla.

Metsä ja luonto tuovat toimeentuloa ja ovat hyvinvoinnin lähde asukkaille ja vieraille. Kunta edistää niiden kestäväää käyttöä mm. osallistamalla seudullisiin kehittämishankekokonaisuuksiin. Eteläpää toimii kunnan matkailukeskuksena ja kuntalaisten virkistysalueena. Alueesta huolehditaan yhdessä yrittäjän ja yhdistysten kanssa.

Yrittäjyys on kunnassa keskeisin toimeentulon mahdollisuus. Kunta käyttää paikallisia yrittäjiä oman toimintansa tukena. Yrittäjäyhdistyksen kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua, ja yhtenäiskoulun yrittäjyyskasvatusta hyödynnetään myös kunnan toiminnassa. Yritysten neuvonta- ja kehittämisspalvelut ostetaan Pohjois-Satakunnan kehittämisskeskukselta.

Kunta mahdollistaa rakentamisen joustavasti koko kunnan alueella. Vapaa-ajanasuntojen muuttamista vakinaiseen käyttöön tuetaan todellisen käyttötarkoituksen mukaan. Kaavoitetaan Mäkitalon ja Heinijoen alueet suunnitellusti.

Kunnan fyysiseen ilmeeseen kiinnitetään huomiota ja kiinteistöjen korjausvelan kasvu estetään. Korjaustarpeessa ovat suuri osa kunnan vuokra-asunnoista sekä kunnanvirasto. Välttämättömät neliöt korjataan suunnitelmallisesti ja tarpeettomat puretaan tai myydään.

Työllisyyden hoitoa ja aktivointia tehdään yhteistyössä Pohjois-Satakunnan perusterveydenhuoltokuntayhtymän kanssa. Ihmisille mielekästä ja kunnan viihtyisyyttä lisäävää tekemistä on erityisesti ympäristöhoidossa.

Vireä kansalaistoiminta on merkki kunnan elinvoimaisuudesta. Yhdistykset ja järjestöt edistävät toiminnallaan kuntalaisten ja vapaa-ajanasukkaiden hyvinvointia. Kunta tukee yhdistysten työtä kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoiminnan avustuksin sekä toimii koollekutsujana yhdistysten yhteistyön ja vuorovaikutuksen kasvattamiseksi.

Hallintokunta- ja talousaluekohtaiset /tulosaluekohtaiset täsmällisemmät tavoitteet ja keinot (resurssit) kirjataan talousarvioon ja -suunnitelmaan ja ne valmistellaan lautakunnissa ennen kunnanhallituksen ja valtuuston käsittelyä ja hyväksyntää.

Tilastotietoa kunnan väestökehityksestä, sähköisen hyvinvointikertomuksen mittarit ja strategiasta nostetut hyvinvoinnin painopisteet on käsitelty valtuuston kokouksessa ja kirjattu strategian esittelykalvosarjaan. Tämä muodostaa sähköisen hyvinvointikertomuksen (laajan hyvinvointikertomuksen) perustan, joka täsmentyy talousarviotavoitteissa. Strategian ja hyvinvoinnin painopisteiden seuranta toteutuu vuosittain raportoinnilla vähintään tilinpäätöksen yhteydessä sekä uuden valtuuston päivittäessä tätä strategiaa toimintakautensa käynnistyttyä.